

แนวทางการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลบ้านจั่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

Development of Village Health Volunteers' Role based Local Disease Surveillance and Prevention Health Promotion Hospital Ban Chan, Muang Udon Thani

ศุภเนตร์ ชัยนา (Supanat Chaina)* พิชัย เอี่ยมธูรพจน์ (Pichai Uamturapojn)**

สังคม สุภรัตน์กุล (Sungkom Suparatanagool)**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และกำหนดแนวทางการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น แบ่งเป็น 2 ระยะเวลาที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป้าหมายคืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 20 คน และระยะเวลาที่ 2 กำหนดแนวทางการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป้าหมายคือ ผู้เกี่ยวข้องด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ จำนวน 5 คน ผลการวิจัยพบว่า ระยะเวลาที่ 1 ค้นพบบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมแนวคิดร่วม 2) ด้านความรู้เรื่องโรคติดต่อในพื้นที่ 3) ด้านความรู้ ความชำนาญ บุคลิกลักษณะ และการปฏิบัติงานด้วยความเสียสละในการป้องกันโรค 4) ด้านข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ การเฝ้าระวัง และการป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ และ 5) ด้านการช่วยเหลือและการรักษาพยาบาลขั้นต้นโดยใช้ยา และเวชภัณฑ์ ตามขอบเขตที่สาธารณสุขกำหนด ระยะเวลาที่ 2 ค้นพบว่า 1) ควรจัดให้กลุ่มผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมแนวคิดร่วมกับสาธารณสุขในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อ 2) ควรเกาะติดสถานการณ์ ประพฤติตนให้ทันต่อเหตุการณ์ข่าวสาร 3) ควรจัดตำแหน่งหน้าที่ในการช่วยงานอาสาในด้านต่างๆ ให้เหมาะสม 4) ควรมีงบประมาณสนับสนุนการกระจายข่าวสารประชาสัมพันธ์ ในกรณีเร่งด่วน 5) ควรมีการงบประมาณสนับสนุนอาสาสมัครสาธารณสุข

ABSTRACT

The development of roles and responsibilities of village health volunteers based surveillance and prevention of diseases in the Health Promotion Banchan Hospital is divided into 2 phases. Phase 1: we study on the duty of village health volunteers. The objective is emphasized on 20 village health volunteers. Phase 2 the study is to develop the roles and responsibilities of the village health volunteers. The target group is 5 persons involved in surveillance and prevention of communicable diseases. Five aspects of participatory thinking are knowledge of the disease in the area of knowledge, expertise, individuality and work with sacrifice to prevent disease, information and public relations, surveillance and prevention of communicable diseases in the area. 1) Community leaders should be provided with the following guidelines. Participation in the concept of public health in surveillance and prevention of communicable diseases. 2) Public health volunteers should stick to each situation. 3) Volunteer works in various areas are appropriated. 4) Statements should support the dissemination of public relations and information 5) Budget should be supported for the public health volunteers.

คำสำคัญ: หน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวัง ป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่

Keywords: The duty of village health volunteers, Surveillance, Prevent disease in the area.

*นักศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ สายพันธุ์ใหม่ (H1N1) 2009 ในหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย หรือการค้นพบโรคติดเชื้อใหม่ ๆ และโรคติดต่อมาจากสัตว์ที่ไม่เคยพบมาก่อน เช่น โรคซาร์ส ไข้หวัดนก รวมถึงโรคติดต่อซึ่งถูกควบคุมจนลดลงมาแล้วก็ กลับมามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เช่น โรคซิกนัส เป็นต้น รวมทั้งผลจากการเปลี่ยนแปลงทางนิเวศวิทยาของสัตว์นำโรคและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งภาวะโลกร้อนที่กำลังเป็นปัญหา สำคัญเหล่านี้ เป็นสาเหตุให้โรคอุบัติใหม่ส่วนใหญ่มีธรรมชาติที่ซับซ้อนยากต่อการจัดการ ทั้งนี้ หากขาดระบบและเครื่องมือในการป้องกันควบคุมโรคที่มีประสิทธิภาพแล้ว โรคเหล่านี้ย่อมก่อให้เกิดความ สูญเสียในชีวิตและสุขภาพของประชาชน สร้างภาระอันมากมาย รวมถึงส่งผลกระทบต่อสังคม ตลอดจนเศรษฐกิจอย่างมหาศาล ดังนั้น การพัฒนาบทบาทหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุข อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งมีบทบาทในการเป็นผู้นำการดำเนินงานพัฒนาสุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิตของประชาชน ในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสุขภาพอนามัยของประชาชน ในชุมชน และมีหน้าที่ แก่ข่าวร้าย กระจายข่าวดี ชี้นำบริการ ประสานงานสาธารณสุขบำบัดทุกข์ ประชาชน ดำรงตนเป็นตัวอย่างที่ดี เพื่อเป็นการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาโรคติดต่อ และเพื่อประชาชนมีสุขภาพดีถ้วนหน้า ตามแผนสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) โดยมีวิสัยทัศน์ คือ “ประชาชนมี สุขภาพดีร่วมสร้างระบบสุขภาพพอเพียงเป็นธรรมสู่สังคมสุขภาวะ” ทั้งมิติทางกาย จิต สังคม และปัญญา โดยมีระบบบริการสุขภาพที่มีคุณภาพมาตรฐาน เข้มแข็ง เพียงพอ และเข้าถึง ได้สะดวกตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชนบนดินทูนที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านจั่น อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านจั่น อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

วิธีการวิจัย

แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

1. ขั้นตอนการวิจัย

1.1 ขอบเขตเนื้อหา กำหนดไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมแนวคิดร่วม 2) ด้านความรู้เรื่องโรคติดต่อท้องถิ่น 3) ด้านความรู้ ความชำนาญ บุคลิกลักษณะ และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความเสียสละในการปฏิบัติงาน ป้องกันโรคติดต่อ 4) ด้านข้อมูล ข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเฝ้าระวังและป้องกัน โรคติดต่อ 5) ด้านการช่วยเหลือและรักษาพยาบาลเบื้องต้น โดยใช้ยาและเวชภัณฑ์ตามขอบเขตที่ สาธารณสุขกำหนด

1.2 จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับสภาพปัญหาการพัฒนา บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อใน พื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างกว้าง ๆ เป็นแนวคำถาม เพื่อใช้ในการกล่าวนำ

เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายทราบถึงความต้องการในการสนทนาคำถามที่ค้างไว้ล่วงหน้าเพื่อความครบถ้วนเป็นระบบและตรงประเด็นที่ต้องการศึกษา

1.3 เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และนำเสนอเป็นรายงานต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและ ป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

2. ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน คือ สมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหนองตม บ้านวังปลาผา บ้านหนองใหญ่ บ้านหนองเคียน และบ้านเหลื่อมพิลึก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและเตรียมแบบแนวทางการสนทนากลุ่มพร้อมทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ สมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อนัดสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยได้เป็นประธานดำเนินการสนทนา (Moderator) โดยการตั้ง ประเด็นในการสนทนาแบบจำเพาะเจาะจง และมีผู้ช่วยเก็บข้อมูล จำนวน 2 คน นำข้อมูลการสนทนากลุ่ม ที่ได้มาวิเคราะห์ปัญหาและจัดทำรายงานเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย นำประเด็นที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์เนื้อหาสรุปสภาพและปัญหาการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ แล้วนำเสนอเป็นรายงานต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ระยะที่ 2 กำหนดแนวทางการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

1. ขั้นตอนการวิจัย

1.1 ขอบเขตเนื้อหา เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาในการ วิจัยไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมแนวคิดร่วม 2) ด้านความรู้เรื่องโรคติดต่อท้องถิ่น 3) ด้าน ความรู้ ความชำนาญ บุคลิกลักษณะ และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความเสถียรในการปฏิบัติงาน ป้องกันโรคติดต่อ 4) ด้านข้อมูล ข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อ 5) ด้านการช่วยเหลือและรักษาพยาบาลเบื้องต้น โดยใช้ยาและเวชภัณฑ์ตามขอบเขตที่ สาธารณสุขกำหนด

1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทบาท หน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 5 คน คือ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน บ้านหนองตม หมู่ที่ 2 บ้านวังปลา หมู่ที่ 6 บ้านหนองเคียน หมู่ที่ 7 บ้านหนองใหญ่ หมู่ที่ 8 และบ้านเหลื่อมพิลึก หมู่ที่ 9 โดยผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างกว้าง ๆ เป็นแนวคำถาม เพื่อใช้ในการกล่าวเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนเป็นระบบและ ตรงประเด็นที่ต้องการศึกษา

1.3 เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามกระบวนการ เพื่อกำหนด แนวทางการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกัน โรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

1.4 กำหนดแนวทางการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

2. ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย

จำนวน 5 คน คือ ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น จำนวน 5 คน คือ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านบ้านหนองตม หมู่ที่ 2 บ้านวังปลาผา หมู่ที่ 6 บ้านบ้านหนองเคียน หมู่ที่ 7 บ้านหนองใหญ่ หมู่ที่ 8 และบ้านเหล็ยมพิลิก หมู่ที่ 9

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีสาระสำคัญของแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ทั้ง 5 ด้าน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการเฝ้าระวังป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ ได้แก่ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทั้ง 5 หมู่บ้าน เพื่อนำเสนอรายงานข้อมูลจากการเก็บรวบรวมในระยะที่ 1 มาใช้เป็นแบบแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก

5. การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลนำประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์เนื้อหาสรุปกำหนดทางการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ แล้วนำมาเรียบเรียงแบบร่างนำเสนออาจารย์ ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบพิจารณาส่วนที่ใช้ให้มีความเหมาะสมชัดเจนและปรับปรุงแก้ไขจนเสร็จสมบูรณ์ จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลการศึกษาเกี่ยวกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น ในระหว่างวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 – 31 สิงหาคม พ.ศ.2558 ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหนองตม บ้านหนองใหญ่ บ้านวังปลาผา บ้านเหล็ยมพิลิก บ้านหนองเคียน โดยผู้วิจัยได้เป็นประธานดำเนินการสนทนาแบบจำเพาะเจาะจง จุดประเด็นในการสนทนาเพื่อชักจูงให้กลุ่มเป้าหมายได้เกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นการสนทนา และให้ผู้ช่วยเป็นผู้จดบันทึกและรวบรวมข้อมูล เพื่อระดมความคิดเห็นตามประเด็นที่กำหนดไว้โดย พบว่า

1. ด้านการมีส่วนร่วม แนวคิดร่วม พบว่า 1) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทั้ง 5 หมู่บ้าน ได้รับข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ ทันเวลา ความคลาดเคลื่อนน้อย ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากกลุ่มไลน์ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลบ้านจั่น, หนังสือแจ้งประชาสัมพันธ์ข้อมูลฯ จากหน่วยงานของภาครัฐ และเอกชน เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น, หนังสือพิมพ์ ซึ่งการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทั้ง 5 หมู่บ้านเห็นว่าเหมาะสม แม่นยำไม่ คลาดเคลื่อน และรวดเร็วที่สุด คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ผ่านทางกลุ่มไลน์ ซึ่งโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการประสานงานข้อมูลข่าวสาร ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้รับทราบโดยทั่วกันอย่างรวดเร็ว และมีอีกช่องทางรับรู้ ข้อมูลข่าวสารมากกว่าคนอื่น ๆ คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 บ้านหนอง

เขียน จำนวน 2 คนที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้วยการสืบค้นทางสื่อสารสนเทศ และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ 2) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แสดงความคิดเห็นเหมือนกันทุกคนว่า ช่องทางการ เสนอแนวคิดหลายรูปแบบ เช่น สื่อออนไลน์ หรือการร่วมเสนอแนวคิดประชาคมตามหมู่บ้านต่าง ๆ และ รวมไปถึงการลงพื้นที่เป็นคณะจัด โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการของคณะอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 3) ไม่มี หรือไม่เคยได้รับ งบประมาณเพื่อจัดทำดำเนินการใด ๆ เป็นการกระตุ้นส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 4) กลุ่มผู้นำ ชุมชน ไม่ว่าจะเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับแนวคิดการมีส่วนร่วมในการป้องกัน และเฝ้าระวัง โรคติดต่อ โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 ได้เสนอแนวคิด ซึ่งแตกต่างจาก อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่บ้านอื่น ๆ ว่า “นอกจากผู้นำหมู่บ้านแกนนำกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านแล้ว ตัว ชาวบ้านคนอื่น ๆ ทุกคน ควรรับทราบและเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม

2. ด้านความรู้เรื่องโรคติดต่อในพื้นที่ พบว่า 1) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทั้ง 5 หมู่บ้าน ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโรคติดต่ออุบัติใหม่ โรคติดต่ออุบัติซ้ำจากกลุ่มไลน์ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบลบ้านจั่น จากป้ายประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ตามโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น ศาลากลางหมู่บ้าน การประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้าน 2) ช่องทางการรับรู้ข้อมูลโรคติดต่อต่าง ๆ ที่ถือว่าเป็นช่องทางหลัก และ รวดเร็วที่สุดคือกลุ่มไลน์ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 3) การ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน 4) นอกจากนั้น มี อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จากหมู่ที่ 8 บ้านหนองใหญ่ ที่ได้เสนอแนวความคิดว่า ควรมีงบประมาณสนับสนุน เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบเพิ่มประสิทธิภาพในการรับรู้ข้อมูล เรื่องการเฝ้าระวัง ป้องกันโรคติดต่อ อุบัติใหม่ และอุบัติซ้ำในพื้นที่ จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ผ่านทางองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น 5) วิธีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับโรคติดต่ออุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ ที่คิดว่าเหมาะสมและได้ผลมากที่สุดคือ การลงพื้นที่ตามรายครัวเรือนถ่ายทอดการ ประชาสัมพันธ์ด้วยการเล่าอธิบายแบบปากต่อปาก และการลงพื้นที่เป็นคณะเพื่อจัดโครงการอบรม เชิงปฏิบัติการให้แก่ชาวบ้าน

3. ด้านความรู้ ความชำนาญ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความเสียสละในการปฏิบัติ หน้าที่ในการป้องกันควบคุมโรค พบว่า 1) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้าน ทราบขอบเขต บทบาท อำนาจหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดงานของตนเองพอสมควร โดยหลังจากรับเลือกจากคนในหมู่บ้านแล้ว ต้องเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้านตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด และโดยปกติแล้วต้องมีบุคลิกลักษณะที่ เป็นคนมีความเสียสละเพื่อส่วนรวมมากพอสมควร 2) การสื่อสาร เผยแพร่ให้ความรู้ ตลอดจนไปถึงการเป็นแกนนำเกี่ยวกับด้านการส่งเสริมการมีสุขภาพพลานามัยที่ดีของคนในหมู่บ้านนั้นเป็นหน้าที่ หลักของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 3) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จะมียงบประมาณจากกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวข้อมูลใหม่ ๆ ต่าง ๆ เพื่อ พัฒนาศักยภาพให้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน ในการปฏิบัติงาน 4) ในการ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ ความรู้ด้านอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ขอบเขต หน้าที่ส่วนใหญ่ โดยส่วนใหญ่จะไม่ใช้คำพูด หรือสถานที่ ที่เป็นทางการมากนักเพราะนอกจากจะอธิบายเป็นราย ๆ แล้ว บ้างครั้งเจอคนเข้าใจซ้าก็ต้องแสดงท่าทางเพื่ออธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจง่ายที่สุด

4. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการนำ ไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในการเฝ้าระวัง และป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ พบว่า 1) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 5 หมู่บ้าน หากมีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ ก็จะได้รับแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องการเฝ้า ระวัง ป้องกันโรคติดต่อจากทั้ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น และองค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านจั่น อาจเป็นหนังสือเวียน หรืออาจจะเป็นการประสานเพื่อแจ้งให้

ทราบแล้วบอกกันต่อไปใน กลุ่มไลน์ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลบ้านจั่น 2) ช่องทางหลักที่ใช้ในการ เป็นสื่อเพื่อแจ้งข้อมูล ส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือควนแจ้งเวียนให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลบ้านจั่นทุก หมู่บ้านรับทราบ 3) ในส่วนของการได้รับสนับสนุนงบประมาณ อาจจะเป็นการสนับสนุนเพื่อยกระดับมาตรฐานการ รับรู้ข้อมูลข่าวสาร หรือการสนับสนุน เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ก็จะมีการได้รับการสนับสนุนจาก หน่วยงานหลัก คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น 4) การนำข้อมูล การแพร่ระบาดของโรคติดต่อไปแจ้งให้คนในหมู่บ้าน ได้รับทราบอย่างทั่วถึงนั้นต้องอาศัยการเข้าถึงครัวเรือนของ ประชาชนเลย

5. ด้านการช่วยเหลือและรักษาพยาบาลขั้นต้นโดยใช้ยาและเวชภัณฑ์ตามขอบเขตที่ สาธารณสุขกำหนด พบว่า 1) ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นว่าหลังจากได้รับเอกแล้ว อาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน จะต้องเข้ารับการอบรม ก่อนที่จะปฏิบัติหน้าที่การสัมภาษณ์ในข้อนี้ เมื่อสองสามวันที่ แล้ว 2) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จะสามารถ ดำเนินการแทนแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขได้เพียงบางกรณีที่สุดวิสัยที่แพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ไม่ สามารถเข้ามาปฏิบัติ หน้าที่ได้จริง ๆ 3) งบประมาณส่วนใหญ่ที่ได้รับคือจากหน่วยงานหลักเป็นเงินตอนแทน 4) ใน การเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานหลัก เป็นเงินตอนแทนในการเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับ การปฏิบัติงาน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้วยต้องใช้วิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถมากเพราะบางเรื่องหากไม่มีความ เชี่ยวชาญจริง ๆ อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้อื่นได้ อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ส่วนมาก จึงไม่สามารถจะ ถ่ายทอดความรู้ในบางเรื่องให้ผู้อื่น

ระยะที่ 2 กำหนดแนวทางการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล บ้านจั่น อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยสภาพและปัญหาที่ได้จากระยะที่ 1 ทั้ง 5 ด้านเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประธาน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหนองคู หมู่ที่ 2 บ้านวังปลาผา หมู่ที่ 6 บ้านหนองเคียน หมู่ที่ 7 บ้านหนองใหญ่ หมู่ที่ 8 บ้านเหลื่อมพิลึก หมู่ที่ 9 เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้านด้านการเฝ้าระวังและป้องกัน โรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น โดยใช้ วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก ระหว่าง วันที่ 1-30 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2561 สรุปในแต่ละด้านได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมแนวคิดร่วม

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 2 บ้านหนองคู ด้านการมีส่วนร่วม แนวคิดร่วม กล่าวว่า ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมหรือการขอความร่วมมือ ซึ่งเป็นการช่วยดำเนินกิจกรรมใน โครงการเพื่อสร้างเสริม หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ การเฝ้าระวังป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ ซึ่งทางเสนอแนวคิดจะเป็นใน รูปแบบของการเป็นผู้ช่วยวิทยากร ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น การสาธิตจากอุปกรณ์จริง หรือการสาธิตจากเหตุการณ์จำลอง เป็นต้น

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 8 บ้านหนองใหญ่ กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการเฝ้า ระวังป้องกันโรคติดต่อ ส่วนใหญ่จะเป็นการมีส่วนร่วม กับกิจกรรมที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น จัดทั้ง ตำบล ซึ่งงบประมาณในการมีส่วนร่วมจะเป็นงบที่อยู่ในโครงการ ซึ่งโครงการที่เข้าเกณฑ์ของการมีส่วนร่วมของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้มีส่วนร่วมมาก ๆ ได้แก่ โครงการ อบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ และผู้ป่วยติดเตียง

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 บ้านหนองเคียน กล่าวว่า โดยปกติ จะได้เสนอแนวคิด หรือการมีโอกาส ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเฝ้าระวังป้องกัน โรคติดต่อ ด้วยการเสนอในที่ประชุม

คณะกรรมการในระดับตำบล ช่องทางการนำเสนอแนวคิดในที่ประชุมส่วนมากจะเป็นการอภิปรายเดี่ยว อาจจะอภิปรายถึงประสบการณ์จริงที่ได้เคยพบหรือเคยสัมผัสเอง

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านวังปลาผา การมีส่วนร่วมของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ถ้าเป็นการบริการด้านส่งเสริมสุขภาพ และการเป็นตัวอย่างของการใช้ ชีวิตประจำวันให้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง หรือการสนับสนุนทางด้านการเป็นอยู่ที่ดี อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะได้ปฏิบัติงานด้านนี้ตามที่ทางกระทรวงฯ ได้กำหนดไว้อยู่แล้ว ซึ่งมีการสนับสนุนงบประมาณในรูปแบบของเบี้ยเลี้ยงเป็นรายเดือน (ค่าป่วยการ)

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 9 บ้านเลี่ยมพิลึก โดยปกติจะได้เสนอ แนวคิดหรือการมีโอกาส ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเฝ้าระวังป้องกันโรคติดต่อด้วยการเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการในระดับตำบล ช่องทางการนำเสนอแนวคิดในที่ประชุมส่วนมากจะเป็นการอภิปราย เดี่ยวอาจจะอภิปรายถึงประสบการณ์จริงที่ได้เคยพบหรือเคยสัมผัสเอง

2. ด้านความรู้เรื่องโรคติดต่อท้องถิ่น โรคติดต่ออุบัติใหม่อุบัติซ้ำ

ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 2 บ้านหนองตม ได้ให้ข้อมูลว่า การมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องโรคติดต่อในหัวข้อย่อย ส่วนมากข้อมูลองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่อท้องถิ่น และโรคติดต่ออุบัติใหม่อุบัติซ้ำจะได้รับจากการเข้าอบรมให้ความรู้ตามวาระ และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางแอปพลิเคชันไลน์ ผ่านกลุ่มไลน์ โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นผู้ตั้งกลุ่มเพื่อเอาไว้ติดต่อสื่อสาร สำหรับงบประมาณของหน่วยงานหลัก ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านจัน ยังได้รับการ อุดหนุนงบฯ จากกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลบ้านจัน ผ่านช่องทางในการดำเนินการเผยแพร่ให้ความรู้แก่ชาวบ้านนั้น ทางคณะกรรมการน่าจะ มี แนวทางที่อยากจะเสนอจึงได้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจันเป็นเจ้าภาพร่วมโดยการสนับสนุนงบประมาณ หรือวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในทุก ๆ โครงการ

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 8 บ้านหนองใหญ่ กล่าวว่า โรคติดต่อ อุบัติใหม่คือโรคติดต่อที่ยังไม่เคยเกิดขึ้นหรือแพร่กระจายในเขตท้องถิ่นที่ อาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านรับผิดชอบ โรคติดต่ออุบัติซ้ำคือโรคติดต่อที่เกิดขึ้นหรือเคยแพร่ระบาดในเขต หมู่บ้านที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รับผิดชอบ โรคติดต่ออุบัติใหม่ เช่น โรคไข้เลือดออกชิคุงัว โรคติดต่ออุบัติซ้ำ เช่น โรคฉี่หนู โรค ซึ่งช่องทางที่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ส่วนใหญ่จะได้รับทราบข้อมูลจาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านจันผ่านทางไลน์ หนังสือแจ้งเวียน และวิทยุกระจายเสียง ล่าสุดทางสำนักงานประกันสังคมแห่งชาติ ได้อุดหนุนงบประมาณผ่านองค์การบริหารส่วนตำบลในการเฝ้าระวังป้องกัน โรคไข้เลือดออกซึ่งเป็น โรคติดต่ออุบัติใหม่สายพันธุ์ชิคุงัว

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 บ้านหนองเคียน กล่าวว่า ด้านการ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดต่ออุบัติใหม่และโรคติดต่ออุบัติซ้ำที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น นอกจากได้รับจากทางกลุ่มไลน์ของอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตพื้นที่ตำบลบ้านจันแล้ว มีช่องทางการรับรู้ ข้อมูลที่สำคัญอีกทางคือ หนังสือแจ้งผ่านหอกระจายข่าวขององค์การบริหารส่วนตำบลในส่วนของ งบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรครดังกล่าว โดยส่วนมากจะมาในรูปแบบของงบในการจัดโครงการอบรมเพื่อให้ความรู้ ตัวอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และชาวบ้านตระหนักถึงพิษภัยของโรคติดต่อดังกล่าว

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านวังปลาผา ได้ให้ข้อมูลด้านการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดต่ออุบัติใหม่และโรคติดต่ออุบัติซ้ำ กล่าวว่า โรคติดต่ออุบัติใหม่ คือ โรคติดต่อที่แพร่ระบาดใหม่ ไม่เคยเกิดการแพร่ระบาดในเขตพื้นที่นั้น ๆ มาก่อน เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ สายพันธุ์ใหม่ ส่วนโรคติดต่ออุบัติซ้ำ คือ โรคติดต่อ

ที่เคยเกิดการแพร่ระบาดของแล้วในเขตพื้นที่เดิม อาจจะหยุดแพร่ระบาดไปแล้วหรือยังไม่หยุด และกลับมาเกิดการแพร่ระบาดอีกครั้งในพื้นที่เดิม เช่น โรคฉี่หนู เป็นต้น การรับรู้เรื่องการเฝ้าระวังป้องกันโรคติดต่อนอกจากได้รับจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ก็จะมีหน่วยงานที่คอยประสานและแจ้งให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทราบ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น ทางด้านงบประมาณฯ เคยได้รับจากองค์การบริหารส่วนตำบลของสำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) การถ่ายทอดความรู้เรื่องการเฝ้าระวังป้องกัน โดยส่วนมากจะใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ ด้วยการลงพื้นที่อธิบายแบบปากต่อปากเป็นรายครัวเรือน เพราะเป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 9 บ้านเลี่ยมพิลึก ได้ให้ข้อมูลด้านการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดต่ออุบัติใหม่และโรคติดต่ออุบัติซ้ำที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น นอกจากนี้ได้รับจาก ทางกลุ่มไลน์ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบล (อสม.) ในส่วนของงบประมาณ ที่เกี่ยวข้องกับการ ป้องกันโรคดังกล่าว โดยส่วนมากจะมาในรูปแบบของงบในการจัดโครงการอบรมเพื่อให้ความรู้ตัวอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบล (อสม.) และชาวบ้านตระหนักถึงพิษภัยของโรคติดต่อดังกล่าว

3. ด้านความรู้ ความชำนาญ และบุคลิกลักษณะการปฏิบัติงานด้านความเสี่ยสละในการป้องกันโรค

ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 2 บ้านหนองคู ด้านความรู้ความเข้าใจจนเกิดความชำนาญ และบุคลิกลักษณะของผู้ปฏิบัติงานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กล่าว ว่า บุคลิกลักษณะของการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสี่ยสละ จะมีการรับข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการอยู่เป็นระยะ ๆ จะมากน้อยหรือช้าเร็วทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ สถานการณ์การแพร่ระบาดว่ารุนแรงกินพื้นที่กว้างหรือน้อยเพียงใด ซึ่งขึ้นอยู่กับทางการรับรู้จะเป็น การแจ้งฝ่ายผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานต้นสังกัด คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านจั่น หรือหนังสือแจ้งจากหน่วยงานอื่น ๆ ในท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 8 บ้านหนองใหญ่ กล่าวว่า มีความรู้ ความเข้าใจในรายละเอียดงานของตนเองพอสมควร โดยหลังจากรับเลือกจากคนในหมู่บ้านแล้ว ต้องเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด และโดยปกติแล้วต้องมีบุคลิกลักษณะที่เป็นคนมีความเสี่ยสละเพื่อส่วนรวมมากพอสมควร

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 บ้านหนองเคียน กล่าวว่า การได้รับ ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จากการเข้ารับการอบรมหลักสูตร อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตามที่กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดไว้ โดยได้รับงบประมาณ จากกระทรวงต้นสังกัด เป็นงบประมาณที่ใช้จัดฝึกอบรมหลักสูตรในการปฏิบัติงานอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในส่วนของการนำข้อมูลความรู้ไปเผยแพร่ นั้นอาจจะไม่ชัดเจนเหมือนกับ วิทยากรเพราะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทักษะมากพอสมควร จึงจะสามารถถ่ายทอดเผยแพร่ ข้อมูลให้ผู้อื่น ได้อย่างถูกต้อง

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านวังปลา ได้ให้ข้อมูลด้าน ความรู้ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ มีความเสี่ยสละในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันควบคุมโรค ให้ ข้อมูลเกี่ยวกับงานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จากการเข้ารับการอบรมหลักสูตร อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตามที่กระทรวงสาธารณสุขได้ กำหนดไว้ โดยได้รับงบประมาณ จากกระทรวงต้นสังกัด เป็นงบประมาณที่ใช้จัดฝึกอบรมหลักสูตรในการปฏิบัติงานอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในส่วนของการนำข้อมูลความรู้ไปเผยแพร่ นั้นอาจจะไม่ชัดเจนเหมือนกัน วิทยากรเพราะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทักษะมากพอสมควร จึงจะสามารถถ่ายทอดเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้อื่น ได้อย่างถูกต้อง

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 9 บ้านเลี่ยมพิลึก ได้ให้ข้อมูลด้านความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ มีความเสี่ยสละในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันควบคุมโรค จากการเข้ารับการอบรมหลักสูตร

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตามที่กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดไว้ โดยได้รับงบประมาณจากกระทรวงต้นสังกัด เป็นงบประมาณที่ใช้จัดฝึกอบรมหลักสูตรในการ ปฏิบัติงาน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในส่วนของการนำข้อมูลความรู้ไปเผยแพร่ นั้น อาจจะไม่ชัดเจนเหมือนกันวิทยากรเพราะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ที่ทักษะมากพอสมควรจึงจะสามารถ ถ่ายทอดเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้อื่น ได้อย่างถูกต้อง

4. ด้านข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ การเฝ้าระวังและการป้องกัน โรคติดต่อ

ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 2 บ้านหนองคูม ด้านข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ การเฝ้าระวังและการป้องกันโรคติดต่อ กล่าวว่า โดยมากจะได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานต้นสังกัดและจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น ที่ดูแลเขตพื้นที่ ซึ่งงบประมาณที่สนับสนุนในเรื่องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจะมาจากกระทรวงที่ต้นสังกัด การเผยแพร่ต่อก็จะเป็น การลงพื้นที่ที่ตัวเองรับผิดชอบไปอธิบายแบบปากต่อปากพร้อมสาธิตตัวอย่าง

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 8 บ้านหนองใหญ่ กล่าวว่า ได้รับข้อมูล ดังกล่าวส่วนใหญ่จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านจั่น ที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัด นอกจากนั้นก็ ได้รับหนังสือจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น และช่องทางที่รับข้อมูลที่สำคัญคือ ไลน์ และการแจ้งผ่าน หอกระจายข่าวในหมู่บ้านงบประมาณด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์ส่วนมากได้รับการ สนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น เช่น การอุดหนุนงบเพื่อจัดทำแผ่นป้ายไวเนล เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลในการเฝ้าระวังป้องกันโรค

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 บ้านหนองเคียน กล่าวว่า โดยปกติจะได้รับข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการเฝ้าระวัง โรคระบาด โรคติดต่ออย่างสม่ำเสมอและทันที่จาก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านจั่น และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น จากช่องทางหลัก คือ หนังสือเวียน แจ้งผ่านผู้ใหญ่บ้าน ทางหอกระจายข่าว และข้อความจากทางกลุ่มไลน์ อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้านในตำบล ซึ่งในส่วนของงบประมาณที่เพิ่งได้รับและเห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน คือ งบอุดหนุนจากสำนักงานประกันสังคมแห่งชาติ (สปสช.) ผ่านองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น ให้ทำป้าย ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการเฝ้าระวังรวมไปถึงการป้องกันโรคติดต่อที่กำลังระบาด

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านวังปลาผา กล่าวว่า โดยปกติ จะได้รับข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการเฝ้าระวัง โรคระบาด โรคติดต่ออย่าง สม่าเสมอและทันที่จาก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านจั่น และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น จากช่องทางหลัก คือ หนังสือเวียน แจ้งผ่านผู้ใหญ่บ้าน ทางหอกระจายข่าว และ ข้อความจากทางกลุ่มไลน์ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในตำบล ซึ่งในส่วนของงบประมาณที่ เพิ่งได้รับและเห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน คือ งบอุดหนุนจากสำนักงานประกันสังคมแห่งชาติ (สปสช.) ผ่านองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น ให้ทำป้ายประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการเฝ้าระวังรวมไปถึงการ ป้องกันโรคติดต่อที่กำลังระบาด

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 9 บ้านเลี่ยมพิลิก กล่าวว่า โดยปกติจะ ได้รับข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการเฝ้าระวัง โรคระบาด โรคติดต่ออย่างสม่ำเสมอและ ทันที่จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านจั่น และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น จาก ช่องทางหลัก คือ หนังสือเวียน แจ้งผ่านผู้ใหญ่บ้าน ทางหอกระจายข่าว และข้อความจากทางกลุ่มไลน์ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในตำบล ซึ่งในส่วนของงบประมาณที่เพิ่งได้รับและเห็นเป็นรูปธรรม ชัดเจน คือ งบอุดหนุนจากสำนักงานประกันสังคมแห่งชาติ (สปสช.) ผ่านองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น (อบต.) ให้ทำป้ายประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการเฝ้าระวังรวมไปถึงการ ป้องกันโรคติดต่อที่กำลังระบาด

5. ด้านการช่วยเหลือและการรักษาพยาบาลขั้นต้นโดยใช้ยา และเวชภัณฑ์ ตามขอบเขตที่ สาธารณสุขกำหนด

ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 2 บ้านหนองตม ด้านการช่วยเหลือ การรักษาเบื้องต้นโดยใช้เวชภัณฑ์หรือยา ตามที่กระทรวง สาธารณสุขกำหนด กล่าวว่า ด้านนี้จะได้รับข้อมูลและองค์ความรู้ตั้งแต่ก่อนจะเริ่มทำหน้าที่ปฏิบัติงาน จริง โดยได้เข้าอบรมหลักสูตรอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตามที่กระทรวง กำหนด โดยใช้ งบประมาณจากต้นสังกัด หลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรมก่อนปฏิบัติหน้าที่จะต้องได้รับการอบรมจาก วิทยากรผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริงความรู้บางเรื่อง ตัวอาสาสมัครสาธารณสุขก็ไม่อาจจะ ไปเผยแพร่ต่อได้

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 8 บ้านหนองใหญ่ กล่าวว่า ข้อมูล เกี่ยวกับการใช้ยา และเวชภัณฑ์ตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดนั้น จะได้รับตั้งแต่การเข้ารับการ ฝึกอบรมหลักสูตรก่อนปฏิบัติงาน ช่องทางหรือโอกาสได้ดำเนินการตามหัวข้ออาจจะมีบ้างหากมีความจำเป็น เช่น กรณีพบเหตุการณ์ฉุกเฉินซึ่งหน้า หรือกรณีแพทย์สูติวิสัยไม่สามารถดำเนินการ ได้

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 บ้านหนองเคียน กล่าวว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สามารถให้การช่วยเหลือหรือรักษาอาการป่วยไข้เบื้องต้น ตลอดจนถึงการปฐมพยาบาลเบื้องต้น กรณีอยู่ในสถานการณ์ที่เร่งด่วน ปฏิบัติงานช่วยเหลือแพทย์ เฉพาะทางกรณีเหตุจำเป็นต้องช่วยได้ งบประมาณที่สนับสนุนเคยได้รับกระเป๋ายาของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านวังปลาผา กล่าวว่า จะได้รับ ทราบข้อมูล ความรู้และแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงข้อจำกัดเกี่ยวกับการทำงานของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตั้งแต่วันที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ก่อนปฏิบัติงานหน้าที่หลักของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน การให้บริการทุกรูปแบบที่จะเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนด้านสาธารณสุขและการมีสุขอนามัยที่ดีของประชาชนในเขตที่รับผิดชอบ ในส่วนของข้อจำกัดของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เช่นไม่สามารถฉีดยาเพื่อรักษาโรคเฉพาะทางได้ หรือทำการเย็บแผล เป็นต้น

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 9 บ้านเลี่ยมพิลึก กล่าวว่า จะได้รับทราบ ข้อมูล ความรู้และแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงข้อจำกัดเกี่ยวกับการทำงานของ อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตั้งแต่วันที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน (อสม.) ก่อนปฏิบัติงานว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) สามารถทำอะไรได้ บ้างเพื่อเป็นการส่งเสริมด้านการสาธารณสุขมูลฐานนอกจากการให้บริการด้านสาธารณสุข ก็อาจจะ เป็นการช่วยเหลือในการรักษาอาการป่วยเบื้องต้นของชาวบ้าน แต่ไม่สามารถให้การรักษาหรือ วินิจฉัยโรคเฉพาะทางได้

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการพัฒนามาบทบทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านจั่น อำเภอเมืองจังหวัดอุดรธานี ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมแนวคิดร่วม ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 7 และหมู่ที่ 8 จะมี แนวคิดความเห็นค่อนข้างใกล้เคียงกัน คือข้อมูลแนวคิดการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่ หากจะมีโอกาสได้มีส่วนร่วมหรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ช่องทางที่ดี เหมาะสม และมีคุณภาพที่สุด คือช่องทางการสื่อสารทาง ไลน์กลุ่ม โดยงบประมาณแทบจะไม่มีอุดหนุนเพื่อส่งเสริมหรือพัฒนาเกี่ยวกับแนวคิดการมีส่วนร่วม ซึ่ง ประธาน อาสาสมัคร

สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีแนวคิดที่ต่างออกไป คือ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ต่าง ๆ และรวมถึงช่องทางการนำเสนอ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ดีที่สุด คือ การพูด การนำเสนอ การอภิปรายเดี่ยวในที่ประชุม

2. ด้านการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดต่ออุบัติใหม่และโรคติดต่ออุบัติซ้ำ เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องโรคติดต่ออุบัติใหม่และโรคติดต่ออุบัติซ้ำในพื้นที่ ดังกล่าว ที่วิเคราะห์จากคำตอบจากแบบสอบถามจะเห็นได้ว่า ประชาชนอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน ทั้ง 5 หมู่บ้าน มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องโรคติดต่ออุบัติใหม่และโรคติดต่ออุบัติซ้ำ ดังกล่าวข้างต้น ในระดับค่อนข้างดี

3. ด้านความรู้ ความชำนาญบุคคลลักษณะและการปฏิบัติงานด้วยความเสียสละในการ ป้องกันโรคติดต่อ ประชาชนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 7 และหมู่ที่ 8 จะเข้าใจใน รายละเอียดต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่ถือว่าดีมาก เพราะได้รับการเลือกเป็นอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มาเป็นระยะเวลาที่นาน พอกันทั้ง 3 หมู่ ซึ่งประชาชนอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 8 ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน เกี่ยวกับด้านความรู้ เรื่องโรคติดต่อ อุบัติใหม่และโรคติดต่ออุบัติซ้ำในพื้นที่ โดยสาเหตุที่มีความเข้าใจคลาดเคลื่อน อาจเป็นเพราะการใช้ ถ้อยคำหรือภาษาที่เป็นทางการ จนทำให้ประชาชนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีความสับสน ใจไม่มั่นใจในตัวเอง จึงทำให้คำตอบแบบสอบถามมีความคลาดเคลื่อนมากพอสมควร

4. ด้านข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์การเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อ ประชาชนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทั้ง 3 หมู่บ้าน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร และ การประชาสัมพันธ์ถึงเรื่องการเฝ้าระวังป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออย่างสม่ำเสมอ และ ทันทีทั้งนี้ จากช่องทางสำคัญ 2 ช่องทาง คือ หนังสือแจ้งผู้ใหญ่บ้านให้ช่วยประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการ แพร่ระบาดของโรค และข้อความแจ้งผ่านทางไลน์โดยการสร้างกลุ่มเฉพาะ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านประสานกับโรงพยาบาลส่งเสริมประจำตำบล ในไลน์เพื่อใช้สำหรับการติดต่อสื่อสาร และการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร ระหว่างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในตำบลบ้านจั่นและที่สำคัญ ประชาชนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน ทั้ง 5 คน ได้แสดงความคิดเห็นเหมือนกัน คือ การใช้แอปพลิเคชันไลน์มาเป็นสื่อในการสื่อสาร หรือเป็นช่องทางในการสื่อสาร สามารถช่วยให้การรับรู้ การเข้าถึงข้อมูลมีความรวดเร็ว กระชับ มีความชัดเจน และแม่นยำสูง ถือได้ว่าเป็นทางเลือกใหม่ที่ทำให้การปฏิบัติ หน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ทำให้ปัญหาที่เคย เกิดขึ้นในอดีต เช่น การปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า หรือ ผลการปฏิบัติงานไม่ได้ตอบสนองตรงกับปัญหา และ ความต้องการอย่างแท้จริงหายไปแทบไม่เกิดขึ้นอีกเลย

5. ด้านการช่วยเหลือและรักษาพยาบาลขั้นต้นโดยใช้ยาและเวชภัณฑ์ ตามขอบเขตที่สาธารณสุขกำหนด จาก การวิเคราะห์คำตอบในแบบสอบถาม สามารถสรุปข้อมูลออกมาในภาพรวมได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 คน (ประชาชนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 10 ของกลุ่ม ตัวอย่างทั้งหมด มีระดับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ ที่นอกจากนั้นถือว่า เข้าใจรายละเอียด ของงานในหน้าที่ ถือว่าอยู่ในระดับที่ค่อนข้างดีมาก และหากวิเคราะห์คำตอบจากการสัมภาษณ์ตาม หัวข้อย่อย ถ้าหากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จะไม่สามารถนำไปบอกกล่าวหรือ เผยแพร่ต่อให้คนอื่น ๆ ที่มีความสนใจต่ออีกได้ แต่ในการปฏิบัติงานนั้น

จากการศึกษา แนวทางการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี สามารถนำอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมแนวคิดร่วม ส่วนใหญ่จะเป็นการขอความร่วมมือในการช่วยดำเนิน กิจกรรมในโครงการเพื่อสร้างเสริม หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ ซึ่งการเสนอแนวคิดของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จะเป็นรูปแบบของการเป็น ผู้ช่วยวิทยากรผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น การสาธิตจากอุปกรณ์

จริง หรือการสาธิตจากเหตุการณ์จำลอง แต่ โครงการที่อาสาสมัครสาธารณสุขได้มีส่วนร่วมที่เป็นส่วนสำคัญยิ่ง คือ โครงการอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ และผู้ป่วยติดเตียง ซึ่งจะต้องได้นำมาปฏิบัติกับผู้ป่วยติดเตียงในพื้นที่ การแสดงแนวคิด ร่วมเผื่อระวัง โรคติดต่อด้วยการเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการในระดับตำบล ซึ่งจะเป็นการอภิปรายเดี่ยวอาจจะ อภิปรายถึงประสบการณ์จริงที่ได้เคยพบหรือเคยสัมผัสเอง การส่งเสริมสุขภาพ โดยการใช้ชีวิตประจำวันให้มีสุขภาพ ร่างกายที่แข็งแรง หรือการสนับสนุนทางการเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งมีการ สนับสนุนงบประมาณในรูปแบบเบี้ยเลี้ยงเป็น แบบรายเดือน

2. ด้านความรู้เรื่องโรคติดต่อในพื้นที่ ส่วนใหญ่จะได้รับความรู้ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคติดต่ออุบัติใหม่ และ โรคติดต่ออุบัติซ้ำในพื้นที่ จากหน่วยงานที่เคยประสานและแจ้งให้อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้านทราบ คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น และองค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านจั่น โดยอาศัยสื่อสารสนเทศ ผ่านทางมือถือ

3. ด้านความรู้ ความชำนาญ และบุคลิกลักษณะการปฏิบัติงานด้านความเสี่ยสละในการป้องกันโรค ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกัน คือ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสี่ยสละจะมีการรับข้อมูล เกี่ยวกับการดำเนินการอยู่เป็นระยะ ๆ จะ มากน้อยหรือช้าเร็วทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับสถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคติดต่อว่ามีความรุนแรงกินพื้นที่กว้างหรือน้อย เพียงใด ซึ่งขึ้นอยู่กับทางการรับรู้จะเป็น การแจ้งฝ่ายผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานต้นสังกัด คือ โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพประจำตำบลบ้านจั่น หรือหนังสือแจ้งจากหน่วยงานอื่น ๆ ในท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น แต่ เนื่องจากโรคบางชนิด มีความสับซ้อน อาจจะนอกเหนือขอบเขตของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในส่วน ของการนำข้อมูลความรู้ไปเผยแพร่ นั้นอาจจะไม่ชัดเจนเหมือนกับวิทยากรเพราะต้อง เป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะมาก พอสมควร จึงจะสามารถถ่ายทอดเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้อื่น ได้อย่างถูกต้อง

4. ด้านข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์การเผื่อระวังและการป้องกัน โรคติดต่อ ส่วนมากอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานต้นสังกัด คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น ที่ดูแลเขตพื้นที่ให้งบประมาณที่สนับสนุนในเรื่องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจะมา จากกระทรวงต้นสังกัด การเผยแพร่ต่อก็จะเป็นการลงพื้นที่ที่ตัวเองรับผิดชอบไปอธิบายแบบปากต่อปากพร้อมสาธิต ตัวอย่าง ผ่านช่องทางที่รับข้อมูลที่สำคัญ คือ แอปพลิเคชันไลน์และการแจ้งผ่านหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน งบประมาณ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์ส่วนมากได้รับการสนับสนุนจาก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น เช่น การอุดหนุนงบเพื่อจัดทำแผ่นป้ายไว้นิลเพื่อประชาสัมพันธ์ ข้อมูลในการเผื่อระวังป้องกัน โรคติดต่อ ดังนั้น ข้อมูล ข่าวสารและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเผื่อ ระวังโรคระบาด โรคติดต่อ จึงมีความสม่ำเสมอและทันทั่วถึง

5. ด้านการช่วยเหลือและการรักษาพยาบาลเบื้องต้น โดยใช้ยาและเวชภัณฑ์ตามขอบเขตที่ สาธารณสุขกำหนด ส่วนใหญ่กล่าวตรงกันอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จะได้รับข้อมูลและองค์ความรู้ก่อนจะเริ่มทำหน้าที่ ปฏิบัติงานจริง โดยการเข้าอบรมหลักสูตรอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตามที่กระทรวงกำหนด โดยใช้ งบประมาณจากต้นสังกัด หลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม ก่อนปฏิบัติหน้าที่จะต้องได้รับการอบรมจากวิทยากรผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง ความรู้บางเรื่องตัวอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก็ไม่อาจจะไปเผยแพร่ต่อ ได้ แต่อาจจะมีบ้างหากมีความจำเป็น เช่น กรณีพบเหตุการณ์ฉุกเฉินซึ่งหน้า หรือกรณีที่แพทย์สูดวิสัยไม่สามารถ ดำเนินการได้ กรณีอยู่ในสถานการณ์ที่เร่งด่วน ปฏิบัติงานช่วยเหลือแพทย์เฉพาะทางกรณีมีเหตุจำเป็นต้องช่วยได้ งบประมาณที่สนับสนุนเคยได้รับกระเปาะยาของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจากสำนักงาน หลักประกัน สุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ดังนั้น หน้าที่หลักของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน คือ การให้บริการทุรูปแบบที่ จะเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนด้านสาธารณสุขและการมีสุขอนามัยที่ ดีของประชาชนในเขตที่รับผิดชอบในส่วน

ของข้อจำกัดของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เช่น ไม่สามารถฉีดยาเพื่อรักษาโรคเฉพาะทางได้ หรือทำการเย็บแผล เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เพราะได้รับความกรุณาอย่างยั้งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชัย เอี่ยมธูรพจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สังคม สุภรัตนกุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ให้คำปรึกษาแนะนำอ่านและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ตลอดทั้งดูแลให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ด้วยความเคารพยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ประจัญ กิ่งมิ่งแฮ อาจารย์ ดร. ไพศาล แน่นอุดร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐ อมรภิญโญ ที่ได้กรุณาเป็นคณะกรรมการร่วมพิจารณาตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น รวมถึงขอขอบพระคุณผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น และผู้ที่เกี่ยวข้องกับด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ใช้ เครื่องมือในการวิจัย ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจนได้ผลสรุปจากข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะที่เป็นข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

ชุดิกกาญจน์ กล้าหาญ (2552). ศึกษาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตเมืองพัทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน. ค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2558. (อ้างใน www.udo.moph.go.th/sw5/viewpage.php?page_id=1/สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี : กลุ่มงานสุขภาพภาคประชาชน)

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 2 เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. สุกเนตร ชัยนา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น. เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2561.

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 8 บ้านหนองใหญ่ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. สุกเนตร ชัยนา เป็นผู้สัมภาษณ์. ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น. เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2561.

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. สุกเนตร ชัยนา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น. เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2561.

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. สุกเนตร ชัยนา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น. เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2561.

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 9 เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. สุกเนตร ชัยนา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจั่น. เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2561.

เพ็ญณี อินตา (2555). ศึกษาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขมูลฐานของ อาสาสมัครสาธารณสุข ในพื้นที่ตำบลหนองปลาไหล อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

วานีรัตน์ รุ่งเกียรติกุล (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรบทบาทอาสาสมัคร สาธารณสุขตามการรับรู้ของตนเองและเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุขกับการปฏิบัติงานตามบทบาทใน ศูนย์สุขภาพ ชุมชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาพยาบาลสาธารณสุข, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

สิปปวิชญ์ บุญฤทธิ์ (2553), บทบาทในการดูแลช่วยเหลือประชาชนทางด้านสุขภาพ. กรุงเทพฯ, กระทรวงศึกษาธิการ
สำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน (2535), บทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในงาน
สาธารณสุขมูลฐาน. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.

สำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน (2542), คู่มือเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานเกี่ยวกับ อาสาสมัคร สาธารณสุข.
กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.

แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559). ค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2558. (อ้างใน [http://www.10.164.68.234/assess/
images/files/01_news.pdf/](http://www.10.164.68.234/assess/images/files/01_news.pdf/))